

Метою здійснення пруденційного нагляду є забезпечення надійності та фінансової стійкості професійних учасників, а також недопущення появи чи нівелювання системних ризиків [3, с. 110].

Проведені під егідою Світового банку дослідження у сфері пруденційного нагляду дозволили виділити шість систем нагляду [4, с. 304]:

- інтегрований пруденційний нагляд здійснюється поза центральним банком (ЦБ);
- секторальний нагляд – нагляд за банками здійснюється в ЦБ, а інших учасників фінансового ринку – поза ЦБ;
- частково інтегрований пруденційний нагляд здійснюється поза ЦБ;
- країни з секторальним наглядом (нагляд за небанками здійснюється поза або в ЦБ);
- частково інтегрований нагляд здійснюється в ЦБ;
- інтегрований пруденційний нагляд здійснює ЦБ.

Варто зазначити, що для країн з різними моделями пруденційного нагляду характерним є поступове збільшення тих, де пруденційний нагляд здійснюється центральним банком, тоді як структура країн за іншими моделями залишається незмінною чи скорочується. Така ситуація ні в якому разі не свідчить про розчарування в ідеї інтегрованого пруденційного нагляду, проте відповідні державні органи акцентують увагу на тому, що більш готовими до запровадження є саме центральні банки.

На сьогодні в українській фінансовій системі використовується секторальна модель пруденційного нагляду, який здійснюють Національний банк України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, а також Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Якщо Національним банком України створений досить кваліфікований системний пруденційний нагляд за діяльністю вітчизняних банків, то пруденційний нагляд за професійними учасниками фондового ринку перебуває на стадії розвитку та потребує виокремлення напрямів щодо його подальшого вдосконалення [2, с.49].

У процесі формування нових підходів щодо пруденційного нагляду за діяльністю з управління активами необхідним є розробка та впровадження нормативів на основі яких можливо визначити відповідальність компаній з управління активами в разі невиконання зобов'язань перед інституційними інвесторами.

Література:

1. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про схвалення концепції запровадження пруденційного нагляду за діяльністю професійних учасників фондового ринку». [Електронний ресурс] / – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KL120293.html.
2. Дегтярьова Н.В., Левченко К.М. Пруденційний нагляд за діяльністю з управління активами / Н.В. Дегтярьова, К.М. Левченко // Фінанси, облік і аудит : зб. наук. пр. – К. : КНЕУ, 2015. – № 2(26). – С. 47–62.
3. Бачо Р. Й. Ринки небанківських фінансових послуг: регулювання розвитку (інституційні та аналітичні аспекти): монографія/ Р.Й. Бачо// . – Ужгород: Вид-во ТОВ «РІК-У», 2016. – 448 с.
4. Радыгин А.Д. Экономика инвестиционных фондов: монография / А.Е. Абрамов, К.С. Акшенцева, М.И. Чернова, Д.А. Логинова, Д.В. Новиков, А.Д. Радыгин, Ю.В. Сивай; под. общ. ред. А.Д. Радыгина. – М.: Издательский дом «Дело» РАНХиГС, 2015. – 720 с.

Легка І.В.

*«Фінанси, банківська справа та страхування», 3 курс
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри банківської справи Азізова К.М.*

ДІЯЛЬНІСТЬ ТОРГОВЦІВ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Перші біржі виникли в XVI ст. у Нідерландах, Італії, Франції. Тут продавалися різні товари, у тому числі і цінні папери. Тоді ж почали свою діяльність і посередники. Розвиток економіки, зростання її масштабів та потреб пояснює особливу роль професійних учасників, що здійснюють посередницьку діяльність. Багато в чому рівень розвитку ринку цінних паперів залежить від діяльності посередників, адже вони виконують ряд специфічних функцій [1]. Одним із видів посередницької діяльності на фондовому ринку є торгівля цінними паперами.

Дослідженням фінансового посередництва займалися В.П. Ходаківська, І.О. Лютий, О.В. Калина, В.В. Корнєєв, О.О. Коцєєв, В.О. Галанов та ін. Серед зарубіжних вчених слід виділити таких як Д. Рікардо, В. Шарп, Я.М. Міркін, А.І. Басов.

Метою дослідження є аналіз діяльності торговців цінними паперами на фондовому ринку та виявлення їх специфічних ознак та функцій.

Для досягнення мети поставлено наступні завдання: з'ясувати хто є торговцями цінних паперів; визначити зміст їхньої діяльності; дослідити стан посередницької діяльності на фондовому ринку в Україні; сформулювати пропозиції щодо вирішення проблем, які існують в цій сфері.

Фондовий ринок поділяється на біржовий та позабіржовий, причому частка останнього зазвичай складає близько 5% [2]. Торги на біржовому ринку не обходяться без посередників. Тому актуальність теми дослідження полягає в необхідності вирішення проблем діяльності фінансових посередників, в тому числі торговців цінними паперами, як ключової ланки на ринку цінних паперів.

Відповідно ст. 16 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», професійна діяльність на ринку цінних паперів – це діяльність з надання фінансових та інших послуг у сфері розміщення та обігу цінних паперів, обліку прав на них та управління активами інституційних інвесторів. Одним із видів професійної діяльності є торгівля цінними паперами [3]. В табл. 1 наведено інформацію щодо торговців цінними паперами та особливості їхньої діяльності [3, 4].

Таблиця 1

Види діяльності торговців цінними паперами

Вид діяльності	Особливості діяльності
Брокерська діяльність	Укладання правочинів з цінними паперами на підставі разових замовлень клієнта. Діє від імені замовника та за його рахунок. Може надавати консультації щодо купівлі-продажу цінних паперів. Статутний капітал: не менше 1 млн грн.
Дилерська діяльність	Укладання договорів щодо цінних паперів з метою перепродажу. Діє від свого імені та за свій рахунок. Статутний капітал: не менше 500 тис. грн.
Андеррайтинг	Укладання договорів щодо відчуження цінних паперів у процесі емісії, за дорученням, від імені та за рахунок емітента. Може надавати консультації щодо розміщення цінних паперів. Ліцензія видається лише за наявності ліцензії на здійснення дилерської діяльності. Статутний капітал: не менше 7 млн грн.
Управління цінними паперами	Управління цінними паперами від свого імені за винагороду протягом визначеного строку. Може надавати консультації. Статутний капітал: не менше 7 млн грн.

Отже, кожен із розглянутих видів діяльності торговців цінними паперами на фондовому ринку має свої особливості, зумовлені напрямком та умовами діяльності. Проте спільною, обов'язковою для всіх, умовою є наявність ліцензії на провадження професійної діяльності, яку видає Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР) – орган державного регулювання ринку цінних паперів. На рис. 1 відображено динаміку кількості виданих та анульованих ліцензій за видами діяльності та кількості торговців цінних паперів, які мають ліцензії на кінець 2017 р. [5]

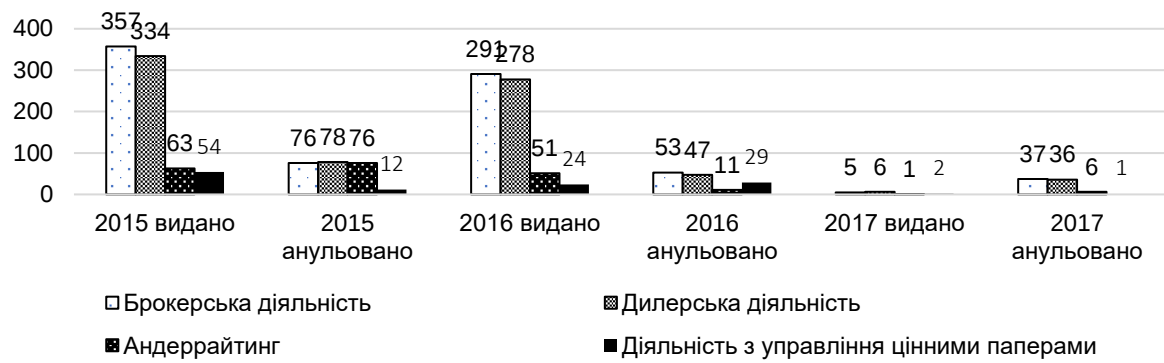

Рис. 1. Видача та ануляція ліцензій торговцям цінними паперами за 2015-2017 рр.

Як видно з рис. 1, в 2017 р. спостерігалось різке зменшення кількості виданих ліцензій: в 2016 р. – 20,0%, в 2017 р. – 97,8%. Більш рівномірною була динаміка анульованих ліцензій – 42,1% у 2016 р. та 57,1% у 2017 р. За даними звітів НКЦПФР, торговців цінними паперами, що мали ліцензію на здійснення певного виду діяльності в 2015 р. було 369, в 2016 р. – 302, в 2017 р. – 270.

Тенденцію до зменшення кількості торговців можна пояснити зниженням активності на фондовому ринку. Вирішенням даної проблеми може слугувати підвищення прозорості ринку, удосконалення регулювання відносин між учасниками. Для цього варто попрацювати над недоліками нормативно-правової бази.

Отже, основною проблемою діяльності торговців цінними паперами є скорочення попиту на їх послуги. Причиною цього є зниження активності на фондовому ринку. Для вирішення проблеми слід удосконалити нормативно-правову базу в напрямку захисту прав учасників ринку та підвищення його прозорості.

Література:

1. Ринок цінних паперів: підр. / під ред. В.О. Галанова, А.І. Басова. – М.: Фінанси і статистика, 2000. – 352 с.
2. Калина О.В. Ринок цінних паперів (теорія та практика): навч. пос. / О.В. Калина, В.В. Корнєєв, О.О. Кошєєв. – К.: МАУП, 1999. – 256 с.
3. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 01.07.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
4. Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами» від 27.04.2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0052-07>
5. Звіти про діяльність Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua/reports>

Луса К.І.

«Державні фінанси», 1м курс

*Київський національний торговельно-економічний університет
Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри фінансів Волосович С.В.*

ДОМІНАНТИ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ НА РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

У сучасних умовах розвитку фінансового сектору у глобальному масштабі активізується процес конвергенції звичних і віртуальних засобів, започатковується ера, коли споживачі з будь-якого місця можуть одержати доступ до одержання фінансової послуги, одночасно використовуючи цифрові інформаційні та аналітичні ресурси, портали магазинів, мобільний зв'язок, соціальні мережі й платіжні системи. Це стосується й страхового ринку, що характеризується високим ступенем насиченості продуктами, що є основним стимулом для розвитку інноваційної діяльності.